

UNIVERSITEIT VAN AMSTERDAM

Jaarverslag Commissie Wetenschappelijke Integriteit UvA

2021 t/m 2023

Inhoud

I.	Voorwoord	p. 2
II.	Inleiding	p. 3
III.	Uitgebrachte adviezen in 2021	p. 5
IV.	Uitgebrachte adviezen in 2023	p. 7

I. Voorwoord

Een van de middelen ter bevordering van de wetenschappelijke integriteit is het recht te klagen indien een vermoeden bestaat dat medewerkers van de universiteit de wetenschappelijk integriteit schenden. De Universiteit van Amsterdam (hierna: UvA) heeft hiervoor op 10 december 2013 (besluitnummer 2013cb0471) een Klachtenregeling wetenschappelijke integriteit (hierna: Klachtenregeling) vastgesteld en per 1 september 2013 een Commissie Wetenschappelijke Integriteit (hierna: Commissie) ingesteld die de klachten onderzoekt en daarover advies uitbrengt aan het College van Bestuur (hierna: College).

De Commissie bestond vanaf 1 januari 2021 uit mevrouw prof. mr. J.E. van den Brink die het voorzitterschap van de heer prof. dr. mr. J.E. Soeharno (hoogleraar Rechtspleging in rechtsfilosofisch perspectief) heeft overgenomen, mevrouw prof. dr. mr. A.J.C. de Moor - van Vugt (hoogleraar Staats- en bestuursrecht in het bijzonder het bestuursrecht) als lid (tot 1 september 2021), prof. dr. N. Zelcer (hoogleraar Molecular Regulation of Metabolism) als lid en met ingang van 1 december 2022 de heer prof. dr. F.J. Oort (hoogleraar Methodenleer en Statistiek), eveneens lid van de Commissie. Met ingang van 1 april 2024 heeft de heer prof. em. dr. mr. A.M. Hol het voorzitterschap van prof. mr. Van den Brink overgenomen. De Commissie wordt ambtelijk ondersteund door de secretarissen: mevrouw mr. F.Y. van Arnhem - Chau en mevrouw mr. J.B. Groot Antink van Juridische Zaken.

Naar aanleiding van de Nederlandse Gedragscode Wetenschappelijke Integriteit 2018 (hierna: NGWI) en een evaluatie van de Klachtenregeling zal de Klachtenregeling worden herzien en geactualiseerd.

Met dit jaarverslag, dat een beknopt overzicht geeft van de klachten waarover de Commissie in de jaren 2021 t/m 2023 een advies heeft uitgebracht, legt de Commissie verantwoording af. Het jaarverslag wordt mede opgemaakt ten behoeve van het jaarverslag van de universiteit.

Namens de Commissie Wetenschappelijke Integriteit,

Prof. dr. F.J. Oort

Prof. dr. N. Zelcer

II. Inleiding

2021

De Commissie heeft in 2021 één advies uitgebracht.

In een andere zaak, waarvan de klacht in 2020 bij de Commissie is ingediend, heeft het College besloten om - mede door de omstandigheid dat de Commissie Wetenschappelijke Integriteit van Universiteit Utrecht (hierna: CWI UU) een soortgelijke en samenhangende zaak van klager in behandeling had - de CWI UU aangewezen voor de klachtbehandeling. De CWI UU heeft in deze zaak advies uitgebracht aan het College. Omwille van een volledig overzicht van de in 2021 bij de UvA behandelde klachten, is deze zaak ook in dit jaarverslag opgenomen.

De Commissie heeft voorts in 2021 een brief - zijnde bedoeld als klacht - ontvangen over een zaak waarnaar binnen het Amsterdam UMC (AUMC) door een interne commissie onderzoek is gedaan, op grond waarvan de Raad van Bestuur van het AUMC tot een oordeel is gekomen. De Commissie heeft deze zaak doorgestuurd naar het Landelijk Orgaan Wetenschappelijke Integriteit (hierna: LOWI) ter behandeling. De reden hiervoor is dat de AMC-VU Research Code (versie 20 februari 2019) op deze zaak van toepassing is en deze verwijst niet naar de CWI, maar naar het LOWI voor eventuele herbeoordeling. Gelet op de reeds doorlopen AUMC-procedure en de daarop toepasselijke regelingen is de ontvangen brief door de Commissie aangemerkt als een beroep gericht tegen het besluit. Volgens de toepasselijke procedureregels is het LOWI bevoegd tot behandeling van dit beroep. Het LOWI heeft vervolgens in deze zaak advies uitgebracht en het AUMC geadviseerd om het door de interne commissie uitgevoerde onderzoek te heropenen en het AUMC in overweging gegeven om de Commissie ambtshalve te verzoeken een nader onderzoek in te stellen. De Commissie heeft het verzoek van het AUMC ontvangen om in deze zaak nader onderzoek in te stellen. Dit onderzoek is ten tijde van het uitbrengen van dit jaarverslag nog niet afgerond.

2022

In 2022 heeft de Commissie twee klachten ontvangen. De Commissie heeft in 2022 geen adviezen uitgebracht, maar voornoemde twee klachten in behandeling genomen alsmede omvangrijk onderzoek gedaan in de hiervóór onder 2021 genoemde zaak op verzoek van de desbetreffende instelling. Het onderzoek in laatstgenoemde zaak loopt ten tijde van het uitbrengen van dit jaarverslag nog.

2023

In 2023 heeft de Commissie vier adviezen uitgebracht.

Voorts heeft het College in 2023 de Commissie verzocht om te beoordelen of er in een extern gefinancierd onderzoeksproject in strijd met de NGWI gehandeld wordt. Aangezien de voorzitter van de Commissie tevens voorzitter is van de afdeling waarbinnen het project wordt uitgevoerd, treedt de heer prof. dr. mr. A.M. Hol in deze kwestie op als plaatsvervangend voorzitter.

Hierna volgt een samenvatting en zakelijke weergave van de klachten waarover de Commissie in 2021 en 2023 een advies heeft uitgebracht alsmede van de hiervóór onder 2021 genoemde klacht

die door de Commissie UU is behandeld op verzoek van het College. De klachtenbehandeling draagt een vertrouwelijk karakter. Daarom is de beschrijving van de behandelde klachten geanonimiseerd. Voor klagers en beklagden wordt de mannelijke vorm gebruikt.

Ter informatie volgt hieronder een overzicht over de afgelopen jaren van de in dat jaar ingediende klachten en uitgebrachte adviezen.

jaar	aantal nieuwe klachten	aantal uitgebrachte adviezen	ongegrond	gegrond	niet-ontvankelijk	deels niet-ontvankelijk deels gegrond	deels niet-ontvankelijk deels ongegrond
2013	2	2	1		1		
2014	6	5	2	1	2		
2015	4	3	1		1		1
2016	9	3			2		1
2017	10	10	6	2	2	1	
2018	3	6	2		3		1
2019	4	3			3		
2020	3	1			1		
2021	1	2	1		1		
2022	2	0					
2023	5	4	1		2		1

III. Uitgebrachte adviezen in 2021

- Klacht 1

Klager heeft een klacht ingediend tegen de auteurs van de artikelen in twee hoofdstukken van het proefschrift van een promovendus. De promovendus is tevens één van de beklagden. De klacht bestaat uit drie onderdelen:

1. Een hoofdstuk van het proefschrift zou ten onrechte niet refereren aan het artikel van (onder meer) klager.
2. De titel van een onderdeel van het proefschrift zou ten onrechte suggereren dat de beschreven techniek nieuw is, terwijl de methode reeds langere tijd wordt gebruikt. Beklaagden waren volgens klager daarvan ook reeds op de hoogte. Eerder had klager tijdens een bijeenkomst waarin een lezing werd gegeven over een 'nieuwe' methode namelijk één van de beklagden medegedeeld dat hij en een ander al eerder een dergelijke methode hadden ontwikkeld. Klager had deze beklagde een gepubliceerd artikel van hem (en anderen) toegestuurd waarin de methode werd beschreven. Deze beklagde had destijds aangegeven dit gepubliceerde artikel te moeten hebben gemist en beloofde dit te zullen herstellen.
3. Door de vermelding van klager in het dankwoord is onduidelijk op welke wijze klager heeft bijgedragen aan de totstandkoming van het artikel. Bovendien doet de vermelding geen eer aan de medeauteurs van het onder 2. genoemde gepubliceerde artikel.

De Commissie heeft de handelwijze van beklagden onderzocht tegen de achtergrond van de principes van goed wetenschappelijk onderzoek, in dit geval - gelet op de klacht - specifiek de principes van eerlijkheid en zorgvuldigheid.

Ten aanzien van klachtonderdeel 1. heeft de Commissie geoordeeld dat er - vanuit het oogpunt van wetenschappelijke integriteit - voor beklagden geen verplichting bestond om te refereren aan het eerdere onderzoek dat in het gepubliceerde artikel van klager (en anderen) werd beschreven. Hierbij heeft de Commissie van belang geacht de constatering dat partijen onafhankelijk van elkaar een vergelijkbare techniek hebben ontwikkeld alsook de aanname dat het eerder gepubliceerde artikel van klager (en anderen) niet is te beschouwen als een *landmark paper* nu de methode niet breed bekend bleek.

Ten aanzien van klachtonderdeel 2. heeft de Commissie het verwijt dat de titel van een onderdeel van het proefschrift de suggestie wekt dat de beschreven techniek nieuw is, niet terecht geacht. Het artikel vermeldt immers zelf dat de techniek al elders wordt toegepast.

Ten aanzien van klachtonderdeel 3. hebben beklagden aangegeven dat de vermelding van klager in het dankwoord niet is gebeurd uit wetenschappelijk oogpunt, maar uitsluitend op verzoek van beklagde die, vanwege het contact met klager tijdens de eerder genoemde bijeenkomst, meende klager op die manier recht te doen. De Commissie heeft de indruk gekregen dat de (kennelijk goedbedoelde) *acknowledgement* een averechtse uitwerking heeft gehad en heeft dan ook - met wijsheid achteraf - gemeend dat het beter was geweest om, toen de promovendus uitvoering gaf

aan het verzoek van laatstgenoemde beklagde om klager op te nemen in het dankwoord, klager daarin eerst te kennen.

De Commissie is tot de conclusie gekomen dat de klacht ongegrond is en heeft het College dienovereenkomstig geadviseerd.

Het College heeft in zijn aanvankelijk oordeel het advies van de Commissie overgenomen.

Niet is gebleken dat het LOWI is verzocht om advies uit te brengen over het aanvankelijk oordeel van het College.

Het College heeft zijn aanvankelijk oordeel als definitief oordeel bevestigd.

- Klacht 2

De klacht is ingediend in verband met een annotatie van een auteur bij een gerechtelijke uitspraak die in een vaktijdschrift is gepubliceerd. Klager heeft bezwaar tegen deze annotatie, omdat hij van mening is dat deze onwetenschappelijk is, een gekleurde weergave van de feiten bevat die zijn rechtspositie negatief beïnvloedt en informatie vermeldt die niet bij deze auteur bekend had kunnen zijn waardoor inbreuk is gemaakt op zijn privacy.

Beklaagde is, als nevenfunctie, lid van het adviesorgaan van het desbetreffende tijdschrift. Klager heeft zich onder meer tot beklagde gewend met het verzoek om als hoogleraar in te grijpen en de annotatie door de redactie van het tijdschrift te laten intrekken wegens kennelijke schending van de wetenschappelijke integriteit. Eenzelfde klacht heeft klager ingediend over een ander lid van hetzelfde adviesorgaan, die hoogleraar is aan de Universiteit Utrecht (hierna: UU). Klager meent dat beide hoogleraren de wetenschappelijke integriteit hebben geschonden door ten onrechte te weigeren op te treden tegen de in zijn ogen onaanvaardbare en onwetenschappelijke annotatie.

Mede gelet op de omstandigheid dat de CWI UU een soortgelijke en samenhangende zaak van klager in behandeling had - heeft het College de CWI UU aangewezen voor de klachtbehandeling. De CWI UU heeft geoordeeld dat, gelet op het bepaalde in onderdeel 5.4 onder punt 7c van de NGWI de klacht over vermeende schending van de wetenschappelijke integriteit door beklagde niet voor inhoudelijke behandeling in aanmerking komt. Gelet op het feit dat de werkzaamheden van beklagde als lid van het adviesorgaan niet onder de reikwijdte van de Gedragscode vallen, concludeert de CWI UU dat de klacht over de wijze waarop beklagde deze werkzaamheden uitvoert niet tot het oordeel kan leiden dat de wetenschappelijke integriteit - zoals bedoeld in de NGWI - is geschonden.

Het College heeft in zijn aanvankelijk oordeel het advies van de CWI UU overgenomen.

Niet is gebleken dat het LOWI is verzocht om advies uit te brengen over het aanvankelijk oordeel van het College.

Het College heeft zijn aanvankelijk oordeel als definitief oordeel bevestigd.

IV. Uitgebrachte adviezen in 2023

- Klacht 1

De klacht ziet op (populairwetenschappelijke) uitingen van beklaagde over een bepaald onderwerp op de persoonlijke website van beklaagde waarop vermeld staat dat beklaagde parttime werkt op de UvA en daarnaast als ondernemer. Klager meent dat deze standpunten van beklaagde onjuist, onzorgvuldig en onwetenschappelijk zijn.

De Commissie stelt vast dat de klacht niet ziet op uitingen die beklaagde heeft gedaan op basis van onderzoek dat aan de UvA is uitgevoerd. Uitingen waar klager naar verwijst, betreffen uitingen op de persoonlijke website van beklaagde en zijn door beklaagde gedaan in zijn hoedanigheid van ondernemer dan wel als privépersoon. De uitingen zijn niet afkomstig van een onderzoeker van de UvA en zijn ook niet gepubliceerd uit naam of onder verantwoordelijkheid van de UvA. Beklaagde heeft een aanstelling als docent en heeft geen onderzoekstaken. Het enkele feit dat beklaagde mede verwijst naar zijn activiteiten als medewerker van de UvA maakt dit niet anders.

Naar het oordeel van de Commissie heeft de klacht, gelet op de inhoud en strekking, dan ook geen betrekking op een (vermeende) schending van de wetenschappelijke integriteit door beklaagde als bedoeld in de Klachtenregeling WI UvA. Het betreft geen onderzoek uitgevoerd aan de UvA noch onder verantwoordelijkheid van de UvA. Het betreft geen activiteit zoals gedefinieerd onder 1.1. van de NGWI. Het voorgaande leidt er naar het oordeel van de CWI toe dat de klacht buiten het toepassingsbereik van de Klachtenregeling valt. De Commissie is tot de conclusie gekomen dat de klacht niet-ontvankelijk is en heeft het College dienovereenkomstig geadviseerd.

Het College heeft in zijn aanvankelijk oordeel het advies van de Commissie overgenomen.

Klager heeft het LOWI verzocht om advies uit te brengen over het aanvankelijk oordeel van het College. Het LOWI heeft klager een brief verzonden (met afschrift daarvan aan de UvA) waarin is aangegeven dat klager op ontoelaatbare wijze gebruik maakt van de mogelijkheid om een verzoek aan het LOWI te doen. Het LOWI heeft daarbij betrokken dat al eerder ten aanzien van verzoeken die door klager bij het LOWI zijn gedaan, is vastgesteld dat deze als misbruik van bevoegdheid moeten worden aangemerkt. Het LOWI heeft daarom besloten om klager de komende twee jaar in beginsel de toegang tot de procedure te ontfemen en aangegeven dat eventuele toekomstige verzoeken van klager niet in behandeling zullen worden genomen. Het LOWI neemt het verzoek van klager om advies uit te brengen over het aanvankelijk oordeel niet in behandeling.

Gelet op voornoemde brief van het LOWI heeft het College het aanvankelijk oordeel bevestigd als definitief oordeel en de klacht niet-ontvankelijk verklaard.

- Klacht 2

Kern van de klacht voren het door klager als 'pesten' ervaren gedrag van beklaagde en de waardering van zijn wetenschappelijke prestaties. Klager heeft zijn klacht verdeeld in vier (onder)delen.

1. stijl van leidinggeven
2. het delen van data
3. auteurschap
4. persoonlijke gevolgen en loopbaan

Met betrekking tot klachtonderdeel 1. heeft klager naar voren gebracht dat de wijze waarop beklaagde hem qua arbeidsuren heeft overvraagd alsmede de door beklaagde aangebrachte grote wijzigingen in zijn presentaties duidelijke bewijzen zijn van pestgedrag.

Met betrekking tot klachtonderdeel 2. heeft klager naar voren gebracht dat hij belemmerd wordt in zijn onderzoek, omdat hij - anders dan voorheen - de data slechts in beperkte mate kon delen met het onderzoeksconsortium. Dit wijt hij aan de slechte relatie die beklaagde inmiddels met het consortium had. Als wetenschapper heeft klager hierdoor niet de erkenning gekregen voor zijn onderzoek.

Met betrekking tot klachtonderdeel 3. heeft klager naar voren gebracht dat hij een zodanige essentiële en substantiële bijdrage heeft geleverd aan een project, dat deze bijdrage een vermelding als co-auteur bij een - inmiddels verschenen - artikel rechtvaardigt.

Met betrekking tot klachtonderdeel 4. heeft klager naar voren gebracht dat hij zich in zijn werk niet veilig heeft gevoeld bij beklaagde die op een beschuldiging van pesten reageert met een dreigement. De omstandigheid dat klager zijn wetenschappelijke prestaties maar in een zo geringe mate heeft kunnen delen en voor zijn bijdrage aan voornoemd onder klachtonderdeel 3. genoemd project niet de in zijn ogen verdiende waardering (met een auteurschap) heeft gekregen, heeft zijn ervaring en potentieel in zijn verdere loopbaan negatief beïnvloed.

De Commissie heeft met betrekking tot klachtonderdelen 1. en 4. overwogen dat die betrekking hebben op zaken die niet op het terrein van wetenschapsbeoefening als zodanig liggen, maar betrekking hebben op de algemene omgang van een leidinggevende met een ondergeschikte. De omstandigheid dat beide partijen wetenschapper zijn, uit hoofde van hun functie wetenschap beoefenen en de contacten daarvoor plaatsvinden in het kader van wetenschapsbeoefening, maakt dit niet anders. Gelet op het voorgaande heeft Commissie klachtonderdelen 1. en 4. niet-ontvankelijk verklaard.

Met betrekking tot klachtonderdeel 2. heeft klager tijdens de hoorzitting desgevraagd tegenover de Commissie verklaard dat het niet data betreft die essentieel waren voor het onderzoek. Het ging beklaagde er uitsluitend om de vruchten van zijn onderzoek te kunnen tonen aan de andere onderzoekers binnen het consortium. Volgens beklaagde ging het echter om data die waren verkregen in verband met een ander project, data waarover afspraken waren gemaakt op grond waarvan het niet mogelijk was deze te delen met het consortium. De Commissie volgt het verweer van beklaagde en stelt vast dat hij niet anders had kunnen handelen dan hij, tegen de zin van klager,

heeft gedaan. De Commissie ziet hierin geen schending van enig principe of enige vorm voor de onderzoekspraktijk.

Met betrekking tot klachtonderdeel 3. heeft de Commissie overwogen dat, afgaand op de verklaring van beklagde, klager geen bijdrage heeft geleverd aan de analyse en de interpretatie van de data en dat hij ook aan het desbetreffende artikel zelf niets heeft bijgedragen. Hiermee voldoet klager uitsluitend aan het eerste criterium en daarmee niet aan alle vier (cumulatieve) criteria die gelden voor een vermelding als (co-)auteur. Gelet hierop is de Commissie van oordeel dat het terecht is dat klager niet werd toegevoegd aan de lijst van auteurs. De bijdrage van klager, bestaande uit het verkrijgen van de voor het artikel gebruikte data, is erkend met een vermelding in de *acknowledgements*. Hiermee is op gepaste wijze recht gedaan aan de bijdrage van klager, aldus de Commissie.

De Commissie heeft het College geadviseerd om met betrekking tot

- klachtonderdelen 1. en 4.: de klacht niet-ontvankelijk te verklaren;
- klachtonderdelen 2. en 3.: de klacht ongegrond te verklaren.

Het College heeft in zijn aanvankelijk oordeel het advies van de Commissie overgenomen.

Niet is gebleken dat het LOWI is verzocht om advies uit te brengen over het aanvankelijk oordeel van het College.

Het College heeft zijn aanvankelijk oordeel als definitief oordeel bevestigd.

- Klacht 3

Klager klaagt over het optreden van beklagde in een gerechtelijke (civiele) procedure tussen beiden. In die procedure zou beklagde de rechter op een dwaalspoor hebben gezet en zo de rechtsgang hebben misleid.

De Commissie heeft overwogen dat de NGWI betrekking heeft op wetenschappelijk onderzoek (in den brede) dat is uitgevoerd aan instellingen die de NGWI onderschrijven. De Commissie heeft geoordeeld dat het optreden van beklagde in een dergelijke procedure geen activiteit is waarop de NGWI van toepassing is, terwijl het evenmin de taak van de Commissie is om het optreden van partijen in een dergelijke procedure te onderzoeken. Gelet op het voorgaande is de Commissie tot de conclusie gekomen dat de klacht (kennelijk) niet-ontvankelijk is en heeft het College dienovereenkomstig geadviseerd.

Het College heeft in zijn aanvankelijk oordeel het advies van de Commissie overgenomen.

Klager heeft het LOWI verzocht om advies uit te brengen over het aanvankelijk oordeel van het College.

Het LOWI heeft besloten het verzoek niet in behandeling te nemen, omdat het kennelijk ongegrond is. Het LOWI onderschrijft het aanvankelijk oordeel dat het optreden van een partij in een gerechtelijke procedure niet valt onder de reikwijdte van 'wetenschappelijk onderzoek in den brede' zoals bedoeld in de NGWI. Ook niet als één van de partijen hoogleraar is. Het LOWI benadrukt dat het hier gaat om een wetenschapper die als partij deelnam aan een gerechtelijke procedure en niet

om een wetenschapper die als inhoudelijk deskundige optrad in zo'n procedure. Verder heeft het LOWI in de argumenten van klager geen reden gezien voor een aanvullend advies van het College. Gelet op het voorgaande acht het LOWI het verzoek van klager kennelijk ongegrond. Om deze reden heeft het LOWI het verzoek van klager niet in behandeling genomen en geen advies uitgebracht aan het College.

Het College ziet geen omstandigheden die aanleiding geven om het aanvankelijk oordeel te herzien en heeft de klacht, bij wijze van definitief oordeel, niet-ontvankelijk verklaard.

- Klacht 4

Klager heeft gesteld dat beklaagden 1 en 2 in hun artikel de positie van een bepaalde instantie op een manier hebben verdedigd die geen steun kan vinden in de feiten en meningen van andere rechtswetenschappers. Dit en het gegeven dat de voorzitter voornoemde instantie een collega van beklaagden is, maakt het volgens klager aannemelijk dat beklaagden zijn beïnvloed door de voorzitter van deze instantie.

Voorts heeft klager gesteld dat met betrekking tot de deelname van beklaagden aan de totstandkoming van een rapport dat, nu beklagde 1 bij voornoemde instantie heeft gewerkt en de voorzitter van deze instantie een collega is van beklaagden, de schijn van belangenverstrengeling op voorhand is gewekt. Beklaagden hebben niet willen vertellen waaruit hun bijdrage aan het rapport heeft bestaan, aldus klager.

In deze kwestie heeft het College, gelet op de hoedanigheid van één van de beklaagden, de Commissie Wetenschappelijke Integriteit van VU-VUmc aangewezen om advies uit te brengen.

De CWI VU-VUmc is in haar adviesrapport tot de conclusie gekomen dat de klacht ongegrond is en heeft hiertoe overwogen dat:

1. het desbetreffende artikel van beklaagden zich beweegt binnen de inhoudelijke grenzen die normaal zijn bij rechtswetenschappelijke publicaties. Niet is gebleken noch is aannemelijk gemaakt dat de voorzitter van desbetreffende instantie invloed heeft uitgeoefend op het artikel van beklaagden of dat het artikel is geschreven met het doel om de positie van een externe belanghebbende te steunen;
2. zij geen reden ziet om te twifelen aan de stelling van beklaagden dat hun deelname aan het rapport zich heeft beperkt tot een bijdrage aan een verkennend gesprek over de dialoog met de wetenschap en dat zij geen invloed hebben gehad op de inhoud van het uiteindelijke rapport.

Het College heeft in zijn aanvankelijk oordeel het advies van de Commissie overgenomen.

Niet is gebleken dat het LOWI is verzocht om advies uit te brengen over het aanvankelijk oordeel van het College.

Het College heeft zijn aanvankelijk oordeel als definitief oordeel bevestigd.